

MƏRKƏZİMİZİN BEYNƏLXALQ ƏMƏKDAŞLIQ COĞRAFIYASI GENİŞLƏNİR

Orxan Rəhimov,

Dəmir Yolu və Metropoliten üzrə

Bakı Dövlət Peşə Təhsil Mərkəzinin direktoru

e-mail: orahimov@demiryol.edu.az

<https://doi.org/10.30546/2706-7858.2026.2.3044>

1923-cü ildən fəaliyyət göstərən Azərbaycan Dövlət Dəmir Yolu Liseyi (Dəmir Yolu və Metropoliten üzrə Bakı Dövlət Peşə Təhsil Mərkəzi) köklü tarixi təcrübəni sənaye standartları ilə birləşdirən ölkənin aparıcı peşə təhsili müəssisəsidir. Mərkəz “Azərbaycan Dəmir Yolları” QSC və “Bakı Metropoliteni” QSC ilə qurulan strateji iş birliyi modeli əsasında tədris proqramlarını birbaşa real istehsalat mühitinə inteqrasiya edir. Eyni zamanda beynəlxalq əməkdaşlıq sayəsində tələbələr həm yerli, həm də xarici ölkələrin nüfuzlu peşə təhsili müəssisələrinin global standartlara uyğun praktiki hazırlığı təmin edilir.

Mərkəzimizdə tədris nəqliyyat infrastrukturunun əsas sahələrini əhatə edən 10 ixtisas üzrə nəzəri və praktiki təlim həyata keçirilir. Hazırda tədris proqramına daxil olan ixtisaslar bunlardır: “elektrik qatarının maşinisti”, “elektrovoz maşinisti”, “teplovoz maşinisti”, “metropolitenin stansiya növbətçisi”, “vaqon baxıcısı-təmirçisi”, “dəmiryol stansiyasının növbətçisi”, “kontakt şəbəkəsinin elektrik montyoru”, “yolun və süni qurğuların cari təmiri və saxlanması üzrə briqadir”, “texniki xidmət məntəqələrində lokomotivlərin baxıcısı və təmiri çilingəri”, “işarəvermə, mərkəzləşdirmə, bloklaşdırma qurğularının təmiri və xidməti elektrik montyoru”.

Mərkəzimiz yerli kadr hazırlığı ilə yanaşı, peşə təhsilində global təcrübənin tətbiqi məqsədi ilə beynəlxalq əməkdaşlıq coğrafiyasını daim

genişləndirir. Belə ki, bu istiqamətdə Türkiyənin qabaqcıl təhsil müəssisələri ilə imzalanmış “Qardaşlıq protokolları” tələbə və müəllim heyətimizin beynəlxalq standartlara inteqrasiyasında əhəmiyyətli rol oynayır. Bu strateji tərəfdaşlığın

ilk və ən mühüm nümunələrindən biri olaraq bu yaxınlarda Bursa Otomotiv Endüstrisi İhracatçıları Birliyi Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi ilə birgə təhsilənlər üçün dörd həftəlik təcrübə proqramı uğurla icra edilmişdir. Səfər çərçivəsində mərkəzin rəhbər heyəti və təhsilənlər ilə Nilüfer İlçe Kaymakamı Murat Süzen, Bursa İl Milli Eğitim müdürü Gürhan Çokgezer və

Osmangazi İlçe Milli Eğitim müdürü Metin Sezer arasında rəsmi görüşlər reallaşdırılmışdır.

Həyata keçirilən bu yüksək səviyyəli görüşlərin və səmərəli danışıqların məntiqi nəticəsi olaraq Şəhit Ömer Halisdemir Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi ilə əməkdaşlığın rəsmi çərçivəsini müəyyən edən strateji qardaşlıq protokolu imzalanmışdır. Xatırladaq ki, 75 dönümlük (75000 m²) geniş ərazidə yerləşən bu nəhəng kompleks yarandığı gündən etibarən müxtəlif inkişaf mərhələlərindən və ad dəyişikliklərindən keçərək zəngin bir tarixə malikdir. Müasir tədris korpusları zəngin texniki bazası və geniş infrastruktur imkanlara malik olan bu müəssisə, bu

həm də praktiki biliklərinin beynəlxalq standartlar səviyyəsində möhkəmləndirilməsinə xidmət etmişdir. Tələbələrimizin nəzəri-praktiki bilikləri Bursa şəhərinin nəqliyyat infrastrukturunu idarə edən “Burulaş” qurumu ilə strateji tərəfdaşlıq çərçivəsində yeni mərhələyə çatmışdır. Xüsusi hazırlanmış təlim proqramı sayəsində təhsilalanlar təcrübə müddətini maksimum məhsuldarlıqla tamamlamışdılar. Proqram çərçivəsində təhsilalanlar Acemler metro stansiyası və Osmangazi Y-1 tramvay xəttindəki texnoloji prosesləri birbaşa maşinist kabinasından izləmək imkanını da əldə etmiş, terminal deposunda işə park halındakı nəqliyyat vasitələrinin idarə edil-

gün Türkiyənin ən qabaqcıl peşə təhsili mərkəzlərindən biri kimi fəaliyyət göstərir. Külliyyə (kompleks) daxilindəki ixtisaslaşmış məktəblər, yataqxanalar, tətbiq oteli və idman sahələri tələbələrin həm nəzəri, həm də praktiki biliklərə dərindən yiyələnməsinə şərait yaradaraq, bölgənin və ölkənin ehtiyac duyduğu yüksəkixtisaslı kadrların yetişdirilməsində strateji rol oynayır. Bu əməkdaşlığın praktiki tərəfi olaraq tələbələrimiz bir həftə ərzində Şəhit Ömer Halisdemir Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi'ndə tədris prosesinə birbaşa cəlb olunublar. Tələbələrimiz müvafiq proqram əsasında tərəfdaş müəssisədə relsli sistemlər texnologiyaları üzrə tətbiqi araşdırmalar apararaq, müasir infrastruktur həlləri ilə yerində tanışlıq imkanı qazanıblar. Bu fəaliyyətlər mərkəzimizin tədris etdiyi ixtisas profillərinə uyğun olaraq tələbələrin həm nəzəri,

məsi üzrə ilkin praktiki vərdislərə də yiyələnmişdilər. Eyni zamanda paralel olaraq tələbələrə “BursaRay” qatarlarının texniki xidmət rəqlamentləri və istismar xüsusiyyətləri barədə fundamental biliklər aşılınmışdır. Bunun davamı olaraq, tələbələrimiz tərəfindən hər iki infrastrukturun müqayisəli analizi həyata keçirilmiş və mühüm texnoloji fərqlər qeydə alınmışdır. Müşahidələrə əsasən, Bakı metropolitenində enerji təminatı üçüncü rels (kontakt relsi) vasitəsilə həyata keçirildiyi halda, “BursaRay” sisteminə bu proses qatarların üzərindəki pantoqraf vasitəsilə 1500V gərginliklə təmin edilir. Hərəkət dinamikasına gəldikdə isə Bakı metropolitenində sürət göstəriciləri 80-90 km/saatadək yüksəldiyi halda, “BursaRay”da orta sürət 70 km/saat təşkil edir. Eyni zamanda Bakı metropoliteni yüksək sərnəşin tutumu üçün nəzərdə tutulmuş

strateji nəqliyyat sistemi olduğu halda, “Bursa-Ray” daha çox orta sənişin tutumuna uyğunlaşdırılmışdır. İnfrastrukturun yerləşmə prinsiplərində də fərqliliklər mövcuddur. Belə ki, Bakı metropolitenində stansiyalar əsasən yerin altında yerləşdiyi halda, “BursaRay”ın 39 stansiyasından yalnız 8-i yerin altında, digərləri isə yerüstü xətlər üzərində qurulmuşdur.

Vahid idarəetmə infrastrukturuna malik bu nəqliyyat müəssisəsində keçilən təlimlər, kadr hazırlığının keyfiyyətinin artırılmasında və tələbələrin peşəkar vərdişlərinin müasir standartlara uyğunlaşdırılmasında əhəmiyyətli rol oynamışdır. Şəhər nəqliyyatının idarəetmə prinsiplərinə yiyələnən tələbələrimiz, təcrübə proqramının növbəti mərhələsində dünya dəmir yolu sənayesinin flaqmanı sayılan “Alstom” fabrikində olmuşdurlar. Burada onlara müasir magistral və şəhərdaxili nəqliyyat vasitələri üçün nəzərdə tutulmuş yüksək texnoloji avadanlıqlar nümayiş etdirilmiş, müəssisənin istehsal potensialı və qlobal bazara təqdim etdiyi innovativ həllər barədə ətraflı məlumat verilmişdir. Təcrübə müddətinin sonuna doğru Bursa Otomotiv Endüstriji İhracatçıları Birliyi Mesleki və Teknik Anadolu Lisesində fəaliyyət göstərən Sektoral Mükəmməllik Mərkəzi rəhbərinin müəssisəyə ziyarəti çərçivəsində tələbələrin burada həyata keçirdiyi işlərlə yaxından tanışlıq baş tutub. Bir aylıq təcrübə proqramı müddətində qonaqlara görülmə işlər barədə məlumat verildikdən sonra onlar prosesin detalları ilə də yaxından maraqlanıblar. Yaranmış fürsətdən istifadə edən tələbəmiz Nəzrin Əliyeva hər həftə müntəzəm iştirak etdiyi Ar-Ge (Tədqiqat və İnkişaf) kurslarında qazandığı biliklər əsasında hazırladığı “Arduino” layihəsini mərkəz rəhbərliyinə təqdim edib. Təqdimat zamanı layihənin texniki xüsusiyyətləri, kodlaşdırma prosesi və tətbiq sahələri barədə ətraflı məlumat verilib. Layihənin sektor rəhbəri tərəfindən maraqla qarşılanması və aparılan pe-

şəkar fikir mübadiləsi tələbəmiz üçün böyük təcrübəyə çevrilib. Bu görüş həm Ar-Ge sahəsindəki bacarıqların nümayiş etdirilməsi, həm də gələcək karyera imkanlarının dəyərləndirilməsi baxımından mühüm bir addım kimi qiymətləndirilib.

Beləliklə, Bursa şəhərinə təşkil olunan bu genişmiqyaslı texniki səfər və beynəlxalq tərəfdaşlıqlar tələbələrimizin rəqabətədavamlı kadr kimi hazırlanmasında dönüş nöqtəsi olmuşdur. Qlobal sənaye təcrübəsinin yerli təhsil metodikasına inteqrasiyası, mərkəzin müasir əmək bazarının tələblərinə cavab verən mütəxəssis hazırlamaq missiyasını daha da gücləndirir. Bu yüksək səviyyəli görüşlər iki ölkə arasındakı təhsil əlaqələrinin strateji əhəmiyyətini bir daha təsdiq edərək, gələcək birgə layihələrin perspektivlərini genişləndirmişdir. Bu kimi strateji addımlar təkcə tələbələrimizin peşəkar inkişafına deyil, həm də ölkəmizin dəmir yolu və metropoliten infrastrukturunun gələcək inkişafı üçün yük-səkiş xüsusi milli kadr potensialının formalaşmasına fundamental töhfə verir.

Mərkəzimiz bundan sonrakı fəaliyyətində də beynəlxalq əməkdaşlıq coğrafiyasını genişləndirərək təhsil və istehsalatın vəhdəti prinsipi ilə müasir peşə təhsilinin inkişafına töhfə verməkdə davam edəcəkdir.